

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

Biseric'a si Scól'a.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

—♦♦♦—

Cu 1. Iuliu stilu vechiu deschidemu abonamentu nou pe semestrulu alu II-lea la „Biseric'a si Scól'a.“

Rugãmu pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fói'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARI'A:

PE UNU ANU . . . . . 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ . . . . . 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANI'A SI STRAINETATE:

PE UNU ANU . . . . . 14 franci.
„ 1/2 „ . . . . . 7 fr.

Sprîjinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fói'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de buna-vointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

REDACTIUNEA.

Secerisiulu.

Anu bunu are se fie anulu acest'a in ceeace privesce recolt'a.

Din tóte pãrtile audim numai veste buna.

Grãulu, artielulu principalu in Ungari'a si Banatu, a roditu bine, si este sanatosu si greu. In curatu fiend ómenii cu rezultatele recoltei in ceeace

privesce rodulu, sunt preocupati acum de o alta intrebare, si anume care-i va fi pretiulu!

Tóte jurnalele, si-au pusu deja acésta intrebare, dar nici unulu n'a aflatu inca pétr'a intieptiunii; si in ceeace sunt de acordu tóte, este temerea, ca pretiulu grãului va scadé. Cá o unica mangaiare, prin care se încerca ómenii a-si ascunde temerea de scaderea pretiului graneloru este, ca grãulu nostru este de o calitate superióra graneloru din tierile, cari ne facu concurentia pre pietiele din streinatate.

Intr'aceea noi, cari privimu lucrurile numai din punctulu de vedere alu plugariulu nostru, ne aducem aminte de unu lucru si anume: De cand plugariulu nostru a devenitu stepanu preste pamentulu si avutulu seu, au fost si ani buni, si au fost si ani rei. Anii rei au nimicitu pre multi din plugarii nostri. Ba mai multu au seracitu multe din comunele locuite de credintiosii nostri; ér anii cei buni n'au potutu repará stricatiunea facuta de anii cei rei. Cu tóte acestea aveem in eparchia comune, in cari ómenii nostri mergu spre bine, ba poti dice, ca stau se intréca pre streini in avere si in buna renduiéla.

In multe pãrti póte omulu observá acestu sporiu.

L'am observatu la unele comune din comitatulu Aradu, la câteva comune romanesci din comitatele Bichisiu, Cianadu si Torontalu; si in parte se observéza si in Carasiu, — dar putien se observéza pana acum din acestu sporiu in comitatulu Timisiului.

Este surprindietória la noi diferinti'a, ce poti se o observi calatorindu prin comunele nóstre intre omu si omu, precum si intre comuna si comuna. Vedi acelasi pamentu si acelasi soiu de ómeni, dar vedi in acelasi timpu o deosebire cá ceriulu de pamentu intre stare si stare, ceeace la celalalte popóre nu o poti observá. La nemtii din Ungari'a si Banatu de esemplu vedi mai in fiacare comuna cam aceleasi imprejurári, cam aceeasi stare.

Si anii au fost de o potriava pentru toti.

De aci conclusiunea nu pôte se fia alt'a, decât ca daca comun'a cutare a inaintatu, si cea vecina cu ea a scadiutu, caus'a nu sunt anii; ci numai modulu, cum a sciutu sè se folosésca cinev'a de sporiulu aniloru buni, si cum s'a sciutu aperá de stricatiunea si pagubele aniloru rei.

In pàrtile nòstre sunt multe conditiunile de viétia si isvòrele de cascigu; ér bunastarea cuiv'a depinde numai dela modulu, cum se scie cinev'a aflá, si cum se scie folosi de aceste isvóra de cascigu.

Sunt comune, asupra caror'a anii buni si manosi nu lasa urma de bunastare. Pentruce? Pentruca ómenii nu calculéza, nu gandescu, ca ce are se urmeze; ci dupa multu reu vediendu-se ajunsí odata si la bine, voiescu se mai aiba si câte unu ceasu fara necazu. Si bine ar fi, cá tóte dilele vietii nòstre se ne fia fara de necazuri; dar dupace acést'a nu este cu potintia, nu-i remane omului alt'a, decât se-si imparta cascigulu astfeliu, cá se nu fia tómn'a pré imbelsiugata, ér primavér'a pré lipsita; ci se fia cam de o potriua.

De aceea daca in anulu acest'a ne-a datu Ddiu rodu, si am ajunsu, daca vom fi ajunsu, cá se pottem se mai rafuim din datoriele remase din anii trecuti, si se pottem si crutiá, se incepem cu acésta ráfuiéla a detoriiloru din trecutu, precum si cu crutiarea cu o óra mai nainte.

La noi in genere cele mai bune pretiuri sunt indata dupa secere, si sunt rari anii, in cari tómn'a, seau primavér'a se fia bucatele mai scumpe, decât imediatu dupa secere. De aceea economulu se-si imparta astfeliu lucrurile, cá celu putien banii trebuintiosi pentru acoperirea sarcineloru publice se-i póta acoperí din pretiulu ce-lu afla in piatia in primele dile dupa secere. De aci incolo, cine pôte, se crutie, si se tiena, cá se venda atunci, cand crede, ca-i este mai favorabilu.

Mai adaogem aci, ca anulu bunu numai atunci este bunu, cand omulu pricepe, cá bine se-i chivernisésca rodurile.

* * *

Vorbind de secerisíu ne aducem aminte de faptulu istoricu, ca unu poporu numai atunci este pre calea unei desvoltári sigure, daca sporiulu in bine se vede in tóte pàrtile. La noi pana acum nu este asia. Avem inse o puternica mangaiare in imprejurarea, ca avem astadi comune, in cari plugarii nostri nu sunt intru nimicu inapoi'a plugariloru de alte neamuri si de alte confessiuni.

Inceputulu pre acésta cale fiend deja facutu n'avem, decât a staruí cá ceeace au facutu comunele, cari astadi sunt in desvoltare, — se faca, si se urmeze si comunele, cari sunt in decadintia.

Si inceputulu pentru o stare si sórte mai buna lu-face tieranulu cu modulu, dupa care scie se-si imparta, si chivernisésca rodulu.

Dorim, cá acestu inceputu se fia bunu si spornicu; ér cá astfeliu se fia acceptám, cá in prim'a linia preotínea se premérge cu esemplu bunu.

Epistolele parochului betranu.

V.

Iubite nepóte! Este timpulu secerii, si in anulu acest'a, precum se pôte acum vedé, Dumnedieu a binecuvéntatu si resplatitu ródele muncii maniloru nòstre.

Promite multu anulu acest'a in totu loculu, pre unde semanaturile au fostu scutite de ape si de grindina. —

Dar ómenii cu tóte acestea nu sunt veseli.

Mi aducu aminte, iubite nepóte, din teneretiele mele. Pre atunci in anii, in cari rodea Ddiu campurile, ori pre unde ai fi mersu, nu audiai, decât cantece si bucuria. Astadi nu mai este asia.

Au petrunsu grijile vietii adencu in inimile ómeniloru, si rodurile anului acestui'a, asia se vede, nu voru schimbá multu din starea sufletésca a poporului, pentruca multe sunt pecatele si necazurile remase din anii trecuti.

Cand vedu acést'a la ómeni, mi-aducu aminte si mai de altele, cari seamana cá si ou cu ou cu starea de astadi a economului adeca cu rodu multu si cu bucuria putiena.

Cand am luatú asupra-mi starea si sórtea slujbei acestei'a in biseric'a nòstra, tóte puterile erau angajate in lupt'a pentru despartirea ierarchica. Acceptám multu dela sfersítulu bunu alu acestei lupte. Am sfersítu intr'aceea lupt'a cu bine, si adeca cu biseric'a autonoma si cu ierarchia romana.

Dar n'a tîenutu multu bucuri'a, si au venitu iute dupa ea griji multe si mari. Schimbandu noi sórtea robului cu starea domnului in biseric'a, s'au schimbátu, si au trebuitu sè se schimbe tóte, si gandurile si lucràrile nòstre.

Am facutu noi totu ce am potutu, si cum am potutu, si sfersítulu la tóte este starea de astadi. Fara indoiéla ca este mai buna starea de atadi a nòstra, de cum era cea de de multu. Dar cu tóte acestea nu este tocma multiemítoria. Ba mie unui'a, asia mi-se pare, ca era dóra mai multa multiemire pre atunci, decât ceeace este acum. O-am patitu cu cascigulu avutu din lupt'a pentru despartirea ierarchica tocma cá plugariulu, carele dupa ani multi rei si neroditori ajunge si elu la unu anu manosu, dar ale carui roduri nu potú acoperí nici pre departe necazurile si saraci'a remasa din anii cei multi rei.

Cand am ajuns stepani in biseric'a, lucrulu celu dantaiu ne-a fost, cá se ne dam o constitutiune. Ne-am datu acésta constitutiune, si am alesu comitete, parochiale, si protopresviterale, am alesu epítropii, membri la sínóde eparchiale, la congresulu nationalu si altele. Cu unu cuventu am facutu totu ceeace am disu in lege, ca voimu a face.

Cand me uitu inse la sporiulu, pre carele l'am facutu in parochia cu comitetele si cu epitropiele, mi-vine, se dicu, ca o-am patitu tocma ca si plugariulu, carele a avutu rodu bunu; dar carele dupace si-a strensu rodurile in camara, a uitatu, ca rodulu bunu numai asia este bunu, daca omulu lu-scie grijí; si carele basatu pre rodulu bunu, si-a uitatu, ca viéti'a póte fi si cu rodu si fara rodu; dar nici cum nu póte fi fara grije.

Dt'a, iubite nepóte, ai scrisu mai deunadi unu articlu, in carele ai disu, ca ómenii nostri din comitete si epitropii se bucura, cand obscea crescínésca ii-alege in aceste slujbe, dar apoi cand se vina, si se lucre, se cam retragu, si mai toti au câte cev'a de lucru tocma in timpulu, cand ar fi se vina la siedintia, si se gandésca si ei pentru biserica si scóla; ér daca lucrurile nu mergu bine apoi totu ceice n'au fost la siedintia dicu, ca pop'a nu lucra bine, si ca dascalulu lucra reu.

Ai nimeritu fórte bine lucrurile, cand ai scrisu asia. Si eu am observatu tocma cá Dt'a, ca tóte ne-cazurile, pre cari le avem in biserica vinu din pricin'a, ca ómenii nu voiescu se lucreze, si in multe comune constitutiunea bisericeii este litera mórtá, cu comitete, cari nu lucréza bucuros, si sínóde, cari é-rasi se intrunescu numai cu greutáti si cu multa a-nevointia.

Mai deunadi m'am intelnitu cu parintele Romulus din satulu vecinu, si tocma mi-se plangea in-contra comitetului. Parintele Romulus este unu preotu teneru, si tare plinu de focu. Ar dorí se mérga lucrurile bisericeii, cá pre sfóra; si cand a venitu acum sunt doi ani in parochia gandea, ca tóte au sè se schimbe cum a-i bate din palme. Mi-spunea pre atunci, ca densulu are de gandu se faca multe; ér eu, cá se nu mi-iésa numele, ca sunt dintre preotii betrani ruginiti, la tóte i-respondéam, ca bine va face, si ca se incerce. A si incercatu multe, dar n'a sfer-situ nici un'a, si parochi'a s'a este si acum totu in acea stare, in carea era mai nainte. Cand m'am intelnitu cu densulu mai pre urma mi-s'a plansu reu in-contra ómeniloru; si mai pre urma, mi-a facutu si mie imputarea, ca de ce nu l'am sfatuitu, si de ce nu l'am retienutu de a incepe unele altele din cele multe incepute, dar neispravite.

I-am respunsu, ca eu pentru aceea n'am cutezatu a-i face nici o observare, pentruca am bagatu de seama, ca ómenii teneri de astadi te asculta ei, cum te asculta, cand le spuni un'a, seau alt'a; dar de facutu nu se pré supune a face nici unulu dintre densii ceeace le spunu betranii. Si cá sè se convinga, ca unde a gresitu i-am spusu, ca spre a poté semaná si asceptá róda, trebue se cunosci bine pamentulu, pre carele voiesci se-lu ogoresci, si se-lu sameni. Spe-rezu, ca me va fi intielesu.

Cu comitetele nóstre este lucru greu. Comitétulu este dupa lege ochiulu bisericeii in parochia. Cand vede

bine acestu ochiu lucrurile cum sunt, si cum ar trebú se fia, atunci merge, ér cand nu le vede, seau nu voiesce se-le véda, atunci tóte stau pre locu.

Cá se nu fiu inse pré lungu ti-voiu scrie despre acést'a mai pre largu alta data.

Dela esamene.

Chisindi'a in 30/18. Iuniu 1887

Domnule Redactoru! Subscrisulu cá comisariu delegatu dintre invetiatori luand parte la unele esamene cari s'au tienutu estimpu in scólele poporali confessionale din districtulu inspectoratului Buteni; mi-am facutu unele notitii despre cele observate in acelea, — care notitie me rogu se binevoiti a le publicá in pretiuitulu Dvóstra jurnalulu — pentru cá si pe acést'a cale invetiatorii serguitori vediendu-si rezultatulu osteneleloru sale se aiba remunerare, éra cei nepasatori de chiamarea loru pe viitoriu sè se serguiéscá si ei a meritá laud'a. Observárilé mele sunt urmatórele:

In Buteni s'a tienutu esamenele in 20/8. Iuniu a. c. demenéti'a dela 9—11 óre cu clas'a I. de baeti. Dela 11—3 óre d. m. cu fetitiéle dela clas'a de fete, ér d. m. dela 4—8 cu baetii de clas'a II. In tóte aceste clase esamenele s'au tienutu sub presiedinti'a Dlui Inspectoru de scóle Constantin Gurbanu. Afára de unii parinti si mai multi fruntasi din locu, cá óspeti au mai participatu, dintre preotii din tractu, dnii: Zacharie Miliánu din Dezn'a. A Lazaru, din Pregesci. Tomuti'a din B. Siebesiu si Teodoru Colog'i'a, din Bontiesci; dintre invetiatori Ioan Filipu, din B. Siebesiu si Filimonu Ardelean din Chisindi'a, cari fiendu condusi de poft'a de a vedé inaintérea invetiamentului in centrulu protopresviteratului, nu si-au crutiatu ostenéla nici spese a vení din indepartare spre a-se convinge despre vestea acestoru scóle. — Incependu-se esamenulu cu mititeii baeti de clas'a I. condusa de dlu invetiatoriu Ioan Ilic'a, adevéru zicu: toti ascultatorii pe deplin au fost satisfacuti cu respunsurile miciloru baeti, cari din tóte obiectele au respunsu cu deplina precisiune, si acuratetia: b'a din unele materii cei mai marisiori au respunsu peste asceptare. Fie spre laud'a docintelui conducatoriu, Ioan Ilica. Acést'a a resunatu din gur'a celoru presentii.

Respunsurile fetitieloru dela clas'a de fete ne-a multienitu pe deplin, se vedea pe fati'a fiecarui ascultatoriu semnele placerii si indestularii ascultandu cum aceste fetitie (partea cea mai mare de tieranu), cu ce desteritate respundu din obiectele de invetiamentu. Apoi lucrulu de mana cu deosebire a atrasu atentiunea tuturoru. Intre acestea erau rufe brodate, fetie de perini, cipce, ciorapi, si marami, lucrate de insesi manutiele loru fragede. Cantárilé loru nationali si bisericesci pareau a fi unu chor angerescu. Parintiloru si celoru presentii nu le venea voi'a a se indepartá dintre aceste mladitie tenere ale neamului nostru. Fia spre laud'a dómnei invetiatoresé Maria Popu, carea prin bun'a tactica si marea serguintia a sciutu ridicá védi'a acestei scóle si a atrage atentiunea strainiloru asupra ei.

Apoi respunsurile baetiloru celoru mai mari din despartimentulu II-lea de clas'a IV V si VI inca nu sunt mai putien multienitóre, tenerii esiti dela acest despartimentu au respunsu bine. Respunsurile loru au fost precise, si cantárilé loru rituali si nationali cantate in quartetu au multiamitu pe deplin pe cei presentii. Acést'a scóla fara ca se o laudu este de sine laudata, si póte serví de modelu mai multoru scóle. Fia spre laud'a si onórea con-

ducatoriului acestei scóle, a dlui George Popoviciu, care are vocatiune si talentu spre a conduce o astfelu de scóla.

In 10/22. Iunie a. c. s'au tienutu esamenu sub conducerea parintelui Teodoru Cologî'a, cu tenerii dela clas'a I si a II-a din Chisindi'a, ér d. m. in comunele Vasó'i'a si Paiusieni. In tóte acestea scóle dupa inprejurările locali s'au aflatu sporiu indestulitoriu, afara de clas'a I din Chisindi'a condusa de docintele Iie Cornea. Aci sporiulu nu a fost indestulitoriu, si precum se vede caus'a e ca docintele e dotatu slabu si e necesitatu a negligá scól'a, si a-si castigá subsistinti'a prin lucruri economice. Acésta clasa n'are nici unu intielesu, de óre ce la ambele scóle nu sunt atáti'a copii, cáti ar trebui se fia la un'a.

In 23/11 totu sub conducerea parintelui Cologî'a s'a tienutu esamenele a. m. la Bers'a, ér dupa amédi la Aldesti. La Bers'a in scól'a condusa de I. Matcau, s'a aflatu mare negligentia in propunere mai din tóte obiectele. Copii erau multi in scóla, marisiori si frumusiei, dar dorere! ei numai atunci sciau respunde, daca le sioptea invetiatoriu. Intr'o comuna populata cá acést'a mai multu s'ar pretinde cu atât mai vertosu, cáci aci a fost pusu tare fundamentu de fie iertatu colegulu Iosifu Tiner'a, dela carele comuna Bers'a si acum se bucura de multi carturari si cantareti.

In Aldesti la scól'a condusa de I. Versiganu, erau eleve si elevi in numeri insemnatu, toti au datu respunsuri frumóse si indestulitóre din tóte obiectele prescise, in cât din acést'a scóla peste asteptare amu esitu indestuliti.

Fia spre laud'a docintelui Versiganu, care in anulu trecutú inca a aretatu asemenea progresu in scól'a s'a.

In 24/12. Iuniu s'au tienutu esamenele in Mustesci Bodesci, Cillu, si Căcărâu, la tóte s'au aflatu sporiu indestulitoriu de-si in Mustesti, sporiulu a fost cam slabu, acést'a inca nu se póte imputá docintelui, ci mai vertos locuitoriloru, cari nu-si tramitu pruncii la scóla. In scóla numai 6 prunci s'au aflatu, cari dupa poterile loru au datu respunsuri indestulitóre.

La Bodesti, esamenulu a succesu fórté bine. Aci se vede ca docintele conducatoriu — Boscaiu, si-pricepe chiamarea si are voia catra chiamarea s'a. Pruncii in acést'a scóla toti au datu respunsuri cu istetime, incát pre toti cei presenti ne-a indestulitu.

In Cillu, de asemenea s'a aflatu esamenu bunu cu privire la etatea invetiatoriu veteranu Georgiu Popoviciu. Se vede, ca acestu veteranu si acum'a nu-si crutia ostenél'a de a dovedí, ca si acum inaintatu in etate corespunde recerintieloru presintelui. Fia cá acestu veteranu docinte se se mai póta bucurá între mititeii copii, totu cu acea voia, cu care a fost in lungulu siru de ani de pana acuma

In Almasiu, din caus'a ca scólele au fost oprite pentru grasarea versatului esamenu nu s'a potutu tiné.

In Căcărâu, de si erau fetitie si prunci in numeru considerabilu, dar fiindu ca in restempulu anului s'a intemplatu unele stramutári, invetiamentulu a fost negligatu, si prin urmare esamenulu inca n'a potutu fi mai bunu, de cum a fost. Dar am mare sperantia, ca pe viitoriu nou alesulu preotu domnulu Pinteá, care e totu odata si invetiatoriu va sci radicá si acést'a scóla, cá se corespunda recerintieloru timpului.

Filimonu Ardeleanu.
docinte.

Biseric'a romana din Basarabi'a.

Reproducem dupa „Biseric'a ortodoxa romana“ urmatórele:

In Basarabi'a sunt 12 orasie, din care 8 sunt capitale de judetie, si anume: Kisinau, Chotin, Soroc'a, Baltile, Orcheiu, Bender, Akerman, Ismail, Bolgrad, Cahul, Kili'a, Renii, cele 4 orasie din urma nu sunt capitale de judetie.

Orasiulu Kisinau este situatu pe riuletulu Băca, care isvorasce din delurile judetiului Orcheiu, si se varsa in fluviulu Dnistru langa satulu Gur'a-Băcului, in judetiulu Bender. Kisinaulu este de origina tataro-romana. Tatarii, mai alesu cei Nogai, faceau fórté dese invasiuni in actual'a Basarabia, venindu din Crimea si alte tienuturi. Resiedinti'a loru principala erá la Kisl'a-veche, actualmente satisioru langa orasielulu Causieni, cá la 30 kilometri departare de Bender. Acésta resiedintia mai in urma s'a stramutatu in Kisl'a-nóua, sau Kisinau. Kisinaulu este de multu cunoscutu sub acestu nume, sunt documente istorice din timpulu lui Stefanu celu Mare, si chiar alu lui Alexandru celu Bunu, in care se mentionéza Kisl'a-noua, cu ocasiunea daniei facute boerulu Mazaraky si monastirei Varzaresti. Si acum exista biseric'a, pronumita Mazaraky, situata pe malulu dreptu alu Băcului, in partea apuséna a Kisinaului, langa calea ferata Ungheni-Odes'a. Manastirea Varzaresti in secululu 18-lea s'a stramutatu in satulu Varzaresti, cá la 50 kilometri departare de Kisinau. Kisinaulu s'a recunoscutu, cá orasiu, la anulu 1812 de imperatorulu tuturu Rusiloru Alexandru I. Fiindu situatu in centrulu intregi Basarabii, Kisinaulu a devenitu in acelasi anu capital'a intregi acestei provincii, rapite de Rusi dela Romani in 1812, in urm'a tractatulu din Bucuresti. Imediatu dupa anulu 1812, Kisinaulu a inceputu a cresce: s'au claditu mai multe edificii maretie atât de guvern, cât si de persóne particulare; la anulu 1813 s'a ziditu seminarulu — celu mai mare si mai frumosu edificiu din Kisinau, apoi biseric'a catedrala, cas'a guvernatorulu Basarabiei, casarm'a infanteriei, clubulu nobilimei etc., astfelu cá actualminte Kisinaulu numera peste 100,000 locuitori, se considera, cá unulu din cele mai importante orasie ale Rusiei de sud in tóte privintiele. Maioritaea locuitoriloru din Kisinau actualminte sunt ovrei — 60,000; 30,000 locuitori sunt de origine Romani, ér restulu Rusi si alte natiuni. Numai functionarii (si in genere persónele, care servescu statulu) vorbescu limb'a rusa, ér mai tóta populatiunea acestui orasiu vorbescu limb'a romana, ovreii mai nu sciu rusesce. In Kisinau exista o archiepiscopie dela anulu 1812: archiepiscopulu pórtá numele de Kisinau si Chotin, ultimulu titlu i-lu pórtá in amintirea, cá in Chotin in trecutú (in secululu 18 si mai inainte) existá episcopie, pendinte de Metropoli'a din Iasi; din titularii episcopiei de Chotin este insemnatu episcopulu Amfilochiu, care a compusu o geografie insemnata a tieriloru romane, o aritmetica etc. Primulu titularu alu eparchiei Kisinaului si Chotinului a fost Metropolitulu Gabrielu Banulescu, romanu din orasiulu Bistriti'a (Transilvani'a), fost pana la anulu 1812 Metropolitu-exarchu alu Valachiei, Moldaviei si Basarabiei, precum si 4 ani Metropolitu de Kiev, (pana la elu in Kiev a fost numai unu singuru Metropolitu de origine romana, anume Petru Movila, renunitulu Metropolitu alu Kievului si Galitiei, care a infintiatu actual'a Facultate Teologica din Kiev, cea mai renumita scóla in Rusi'a; elu a decedatu la anulu 1646, lasandu mai multe scrieri importante, între cari Confesiunea ortodoxa, aprobata de Sinodulu din Iasi dela anulu 1642, si tradusa in romanese de episcopulu Filaretu Scriban, fost directoru alu seminarulu din Iasi, decedatu la 1873, lasandu asemenea mai multe scrieri de valóre), — care a decedatu la anulu 1821, inmormmentatu fiindu la manastirea Kiprian'a, infintiatu de Domnii Moldovei, actualmente aflatóre aprópe de Kisinau,

fiindu pendinte de manastirea bulgara din muntele Athos, numita „Zograf“, carea a primitu multe daruri dela Domnii Moldovei, dupre cum acést'a demonstréza mai multe documente istorice in limb'a slavona, publicate in romaneste de d. d. Hasidau, Gr. G. Tocilescu, P. S. Melchisedecu, episcopulu Romanului etc. Tot Metropolitulu Gabrielu Banulescu a infiintiatu prim'a tipografie romanésca in Kisinau pe langa cas'a archierésca; acésta tipografie, in carea s'a tiparitu mai multe carti romanesci, a fost nimicita la anulu 1871 de Paul Lebedev, Episcopu alu Kisinaului si Chotinului, actualu exarchu alu Georgiei (in Tiflis), care a datu lovitura de mórte romanismului in Basarabi'a. Dupa Metropolitulu Gabrielu Banulescu, a fost titularulu eparchiei de Kisinau si Chotin archiepiscopulu Dimitrie Sulim'a, romanu din orasielulu Dubosari (pe malulu stângu alu fluviului Dnistru, in guvernamentulu Cherson), care inainte erá ajutorulu Metropolitulu Gabrielu Banulescu, purtandu titlulu de episcopu de Akerman; Dimitrie Sulim'a pana la mórtea s'a (anulu 1844) a sustienutu, dupre putintia, romanismulu in Basarabi'a, singuru a tradusu mai multe scrieri, mai alesu predice, din rusesece in romanesece, a insarcinatu si pe alte persóne se faca acést'a. Dupa Dimitrie Sulim'a nu s'a mai numitu capu alu bisericei din Basarabi'a de origine romana; urmasii lui — archiepiscopii Irinarch Popov si Antoniu Sotcov au fost curatii rusi: atát unulu (1844—1858), cât si altulu (1858—1871) celu putienu tolerau romanismulu in Basarabi'a, servitiulu divinu se oficiá in biserici in 2 limbi: romana si slavona; acesti archiepiscopi au si insarcinatu pre preotii Theodor Baltag (din Kisinau, fost profesoru la seminaru), Theodor Lascu, Ioan Neagu (secundulu este preotu in satulu Kiperceni, judetiulu Orhei, ér ultimulu in orasielulu Causieni, judetiulu Bender), romani de origine se traduca mai multe carti din rusesece in romaneste. Dela venirea in Basarabi'a, cá episcopu (dela 1879 archiepiscopu alu Kisinaului Chotinului alu lui Paul Lebedev misicarea romanésca a fost cu totul inabusita: tóte persecutiile posibile au fost intrebuintiate contra Romaniloru ortodoxi din Basarabi'a, lucrurile au mersu asia de departe, incát unii preoti romani au fost expulsati din Basarabi'a in centrulu Rusiei (pr. Vasile Zubcu, din judetiulu Orhei, pentru sustinerea romanismului in modu fatisiu, a fost expulsatu in guvernamentulu de Vladimiru, mai la nord de Mosqua), altii au fost considerati, cá esiti din minte (preotulu Ioan Untu din satulu Floritiói'a, de langa Ungheni, pe Prutu (alti huni romani au fost destituti din functii si trimesi in departare (d. Dimitrie Tutunaru, profesoru la seminarulu din Kisinau, a fost stramutatu, tot cá profesoru la seminarulu din Pscov, aprópe de Petersburg, — d. Ion Popovici, profesoru la același seminaru, a fost stramutatu, cá profesoru, la prosemnariulu din Lutze, guvernamentulu de Minsc, in fost'a Lituani'a, — parintele Grigorie Galin, fost profesoru si inspectoru la seminarulu din Kisinau, a fost transferatu in aceiasi calitate la seminarulu din Simferopol (Crimea) si apoi la Minsc, etc.) Se potu scrie volume intregi pentru trist'a administrare a bisericei Basarabiei sub archiepiscopulu Paul Lebedev, pe care Basarabienii nu-lu numescu altfelu, decát „románofag.“ Succesorulu archiepiscopului Paul Lebedev, archiepiscopulu Sergiu Lapidevsky este unu omu invetiatu, a fost 25 ani profesoru la Facultatea Teologica din Mosqua, are mai multe scrieri, a fost transferatu dela o eparchie superióra (Cazan, pe Volg'a), la anulu 1882, in Basarabi'a, anume cá se impace spiritele, care erau fórté nelinistite din caus'a atitudinei predecesorului seu. Sub actualulu archiepiscopu alu Basarabiei, s'a reinfintiatu tipografi'a romanésca, infintiatu de metropolitulu Gabrielu Banulescu, in Kisinau, la anulu 1813, si desfin-

tiata de archiepiscopulu Paul Lebedev la anulu 1871, inse nu in Kisinau, ci in manastirea „Noulu Neamtü“ din satulu Kitcani, aprópe de Bender, pe Dnistru, sub conducerea neobositului par. Andronicu, care a scrisu preste 20 volume despre Romani. In mai tóte bisericele romane din Basarabi'a acum se efectuéza serviciulu divinu in limb'a romana, cá si inainte de archiepiscopulu Paul Lebedev. Numai limb'a romana nu se predá in nici o scóla publica séu privata din Basarabi'a, ceea ce este unu lucru fórté tristu pentru Romanii liberi. N'am mentionatu de locu despre administratiunea civila in Basarabi'a de aceea, cá toti guvernatorii Basarabiei pana acum au fost rusi, séu germani si greci, francezi si polonezi inrusiti, carii nici s'au ganditu la cev'a bunu pentru Romanii din Basarabi'a; unie'a legatura intre Romanii din Basarabi'a si Rusi'a este biserici'a, de aceea am vorbitu mai multu despre ea.

Din alti ómeni, carii au contribuitu multu la devoltarea romanismului in Basarabi'a, trebue se amintimu pe boerii Stamate, Donici, Hasdeu, Surucianu, Stroescu, Hincu, Sírcu, Baltiatescu, N. Lascu, I. Doncev. Primulu a tradusu unu discursu importantu, pronuntiatu in limb'a rusa de d. Hasidau, la deschiderea scólei din Chotin, in care se indicá rolulu importantu alu Romaniloru la devoltarea intelectuala a Rusiloru. Donici a alcatuitu primele legiuri pentru Romanii din Basarabi'a. Hasidau-tatalu, si fiulu, actualulu eruditu profesoru, istoricu si filologu din Bucuresti — au scrisu si publicatu opere fórté importante pentru Romani. Surucianu posedá unu insemnatu museu la Kisinau, pe carele guvernulu romanu, prin intermediulu domniloru N. Cretzulescu si M. Cogalniceanu, fosti primi-ministri, voeste se-lu cumpere. Stroescu a daruitu Romaniei o insemnata suma de bani pentru cultur'a romana. Hincu a fost profesoru de limb'a si literatur'a romana la Universitatea din Petersburg, a compusu o gramatica buna ruso-romana, o chrestomatie si dictionariu, póte cele mai bune carti pentru Rusii, carii dorescu se cunósca limb'a si literatur'a romana. Sírcu, unu romanu din Basarabi'a, fiu de agricultoru din satulu Strasieni, in apropiere de Kisinau, actualmente este distinsu profesoru de limb'a si literatur'a romana la Universitatea din Petersburg. Baltiatescu este preotu la biserici'a catedrala din Bender, a tradusu mai multe carti din ruseste in romaneste. Nicolae Lascu este licentiatu in Teologie dela Facultatea din Kiev, si profesoru de religie la gimnasiulu Nr. 1 din Kisinau, a compusu o carte importanta despre starea Romaniloru din trecutu pana in secolulu alu 18, care a si fost tradusa in romaneste de P. S. Sa parintele Genadie Enacénu, actualulu episcopu alu Rómnicului Noulu Severinu. Ioanu Doncev a compusu mai multe gramatici si chrestomatii romane-ruse, care au servitu cá manuale in tóte scólele din Basarabi'a pana la anulu 1871, cand s'a interdisu cu deseversire limb'a romana in scólele din tóta Rusi'a.

Actualminte in Kisinau nu exista nici unu diaru, nici o revista in limb'a romana, in fine nici unu movimentu intelectualu romanescu. Romanii din Basarabi'a sunt cu tóte acestea fórté nepasatori. Fiind bine asigurati materialminte, densii nu se mai gandescu la cev'a romanescu, nu vorbimu despre rare exceptiuni. Pana cand vor durá aseminea lucruri este greu de spusu; in ori ce casu noi, Romanii liberi, n'ar trebui se fimu indiferenti fatia cu starea Romaniloru din Basarabi'a si de peste Dnistru. La totii Romanii din Regatu, Transilvani'a, Banatu, Bucovin'a, Macedoni'a se vede o misicarea intelectuala in sensu romanescu, numai la Romanii din Basarabi'a si de peste Dnistru nu vedemu. . . . .

(Va urmá.)

Gheorghe P. Samurianu.

D i v e r s e.

* *Consistoriulu eparchialu aradanu* este conchiamatu in siedintia plenaria pre Marti in 7/19. Iuliu a. c. la 9 ore inainte de amedi. Obiectele ce se voru pertracta cu acest'a ocaziune, sunt: efeptuirea insarcinariloru primite dela venerabilulu sinodu eparchialu precum si resolvirea altoru cause perdute.

* *Cutremuru de pamentu* s'a semtitu aici in Aradu si in partile din giuru atat dincocce cat si dincolo de Muresiu, — Duminec'a trecuta dupa 4 ore dimineti'a. Sguduitur'a a venitu in directiune dela Nordu spre sudu, si a fost destul de puternica.

* *Timpulu*. Septeman'a trecuta a fost in partile nostre unu timpu anume pentru secere, carea in cele mai multe parti este deja terminata. De trei zile incocce este o caldura forte mare, asia incat pre la amedi termomentrulu s'a suitu pana la 35 si 36 grade. Timpulu a favorisatu in anulu acest'a lucrulu, si bucatele uscate incepu a-se aduna cu usiurintia.

* *Bibliograficu*. Prin rescriptulu inaltului ministeriu de culte si instructiune publica emanatu sub numerulu 25,880 s'a aprobatu „Geografi'a Ungariei si elemente din geografi'a generala,” editiunea a siesea de Dr. Nicola u Popu, ca manualu pentru scolele nostre populare.

* *Din opulu* „luptele romaniloru in resbelulu din 1877—1878” de C. Vacarescu, a aparutu in Bucuresti volumulu primu, care tracteaza despre luptele in Bulgari'a. Acesta carte a fost premiata de academi'a romana.—

* *O vaca cu doue capete*. Cetim in „Resboulu:” O vaca cu doue capete a fost espusa nu de multu in New-York. Cele doue capete sunt aprupe egalu de mari, dar numai unulu indeplinesce tote functiunile ce i-se cuvinu. Monstruositate nu sunt rare la animalele domestice, dar astfelu de forme sau se nascu morte sau moru curendu dupa nascere si de aceea e mirare, ca vac'a mai sus amintita a crescutu si traesce pana acum.

* *Calea ferata prin Siberi'a*. — O scire din Petersburg arata, ca calea ferata siberiana care va lega Marea Baltica cu Oceanulu Pacificu se va realiza.

Dilele trecute, Tiarulu a aprobatu hotarirea consiliului de statu ce orenduia lucrările traseului calei ferate dela Tomsk la Ikonstsk si Stretinsk. Pe acest'a cale se va putea ajunge dela Petersburg pe Oceanulu Pacificu in 15 zile. Calea va trece peste Tiumen (graniti'a Siberiei spre Busi'a) indreptandu-se prin Tomsk. Irkustsk si Stretinsk celu din urma orasiu pe Silka unu afluentu alu lui Amur; bucat'a peste laculu N h a n k a o vor face calatorii pe vasulu Amur, dupa care in o di cu calea ferata pana la Wladiwostok stati'a finala.

* *Catastrof'a orasiului Zug din Elveti'a*. In 5. Iulie dupa pranzu catra 4 ore se cufundara fara veste in orasiulu Zug, care este asediatu langa locul Zug, mai multe cladiri impreuna cu cheiulu nou. 17 case disparura intr'un momentu, inghitite fiind de locu. Catastrof'a inse luà dimensiuni si mai mari. La orele 5³/₄ se cufundara de nou alte 35 de cladiri, dintre cari 25 erau locuite numerulu mortiloru inca nu s'a potutu eruà. Multe edificii din suburbiulu, unde s'a intemplatu nenorocirea fura golite de locuitori. Suprafati'a teritoriului inghititu de valurile locului este cam de 8000 metri cvadrati. Nenorocirea s'a intemplatu, fara sa fi fost prevestita de vreun

semnu ore care. Orasiulu Zug a inceputu cu unu anu inainte sa cladésca unu cheiu dealungulu lacului pentru streinii cei multi, cari viziteza orasiulu. Spre scopulu acest'a se batura si intarira piloti in fundulu lacului si pote ca prin acest'a s'a produsu ore care misicare in straturile de pamentu din fundulu lacului. Deodata cu surpatur'a dintai, ap'a lacului a inceputu a se clatinà violentu astfelu, incat a aruncatu unu vaporu, care se afla in departare de 300 metri pe o banca de nisipu, a ruptu pilotii cei mai puternici si a stropitu pana la o inaltime de 3—4 metri. Unu siru intregu de case s'a cufundatu si valurile au stropitu si s'au impreunatu peste coperisiele loru. Teritoriulu inghititu este de 150 de metri lungime si 70 latime. In diu'a procsima s'a mai repetitu surpaturile si se pote, ca se vor cufundà si alte parti din orasiu. — Astfelu de catastrofe s'au mai intemplatu cu orasiulu Zug. In anulu 1435 nenorocirea a fost si mai mare. Doue strade intregi cu casele si locuitorii au disparutu intr'unu momentu in valurile lacului. La anulu 1594 s'a repetatu é-rasi acest'a nenorocire. De aceea locuitorii se afla astadi intr'o grija si panica nedescriptibila.

C o n c u r s e.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Chislazu**, inspectoratulu Oradii-mari, se eserie concursu cu terminu de alegere pe Joi in **6/13. Augustu a. c.**

Emolumintele: 1. Cuartirulu cu gradina computatu in 30 fl. 10 holde de pamentu 72 fl. — 25 cubule de bucate, 15 grau, 10 cucuruзу, per 5 fl. 60 cr. cubululu face in bani 140 fl. dela tota cas'a 50 cr. face 50 fl. pasiune pentru vite 4 fl.; — pentru adusulu lemneloru optu care 8 fl. venitululu cantoralu 30 fl. sum'a totala face: 334 fl.

Recursele ajustate conform prescrielorulu statutului organicu si §-lui art. XVIII din 1879, — adresate comitetului parochialu, — se tramita subscrisului in Zsáka u. p. Furta, pana inclusive 3/15. Augustu a. c. avendu recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatore a se presentà in biseri'a din locu, spre a-si aretà desteritatea in cantare si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopresviteru-inspectoru de scole.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Vecherdu**, inspectoratulu Oradii-mari, se eserie concursu, cu terminu de alegere pe Dumineca in **26. Iuliu st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: Locuinti'a si intravilanulu 50 fl. Bani gat'a 53 fl. Pamentu aretoriu 6¹/₂ jugere 75 fl. 12 cubule grâu de pâne si 5 cubule de orzu 92 fl. Dreptulu de pasiune computatu in 6 fl. Stolele indatinatate 25 fl. Sum'a totala 300 fl. v. a.

Recursele ajustate conform prescrielorulu statutului organicu si §-lui 6 art. XVIII din 1879, — adresate comitetului parochialu din Vecherdu, — se tramita subscrisului in Zsáka u. p. Furta, pana inclusive 22. Iuliu st. v. a. c., avendu recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatore a-se presentà in biseri'a din locu, spre a-si aretà desteritatea in cantare si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA**, m. p. protopresviteru-inspectoru de scole.

—□—

In firulu decisului de comitetu alu parochiei orth. rom. **Secusigiu**, inspectoratulu consistorialu alu Vingei, de dato 7. Maiu a. c. Nrii 2 si 3, munitu cu pregratiós'a aplicadare a Guberniului Diecesei de dato Aradu 18/V. Nr. 1596, 23/V. Nr. 1781, 23/VI. si 30/VI ad. Nr. 1781.

a. c. se escrie concursu pre d'óu e stazioni invetiatoresci din dis'a parochia; — anume: pre a scólei de fete si pre a celei inferióre de baeti, cu terminu pentru insinua-rea supliceloru de **30 de zile** computatu dela prim'a aparintia a concursului presentu in fói'a Diecesei.

Emolumintele, cari constituescu beneficiulu legatu cu scól'a de fete, respective conditiunile, sunt a se vedé in concursulu, dejá publicatu in Nrii 6, 7 si 8 ai acestei fóie publice.

Ér cele ale scólei de baeti consistu din urmatórele: a) in numerariu 166 fl. b) in naturalie 24 hecto si 60 litre de grâu c) 6 orgie in natura din cari are a se incaldí si salonulu de invetiamentu, — ori equivalentulu loru de 60 fl. cum va afá de bine antisti'a parochiala d) pentru conferintia 12 fl. e) cortelul liberu, ce nu lasa nimicu de doritu, cu gradina de legumi, f) pautialulu necesariu de cancelaria.

Alegund'a invetiatória, dupa introducere, intra in totalitatea beneficiului; — dar alegundulu invetiatoriu, pana la 24. Oct. st. v. a. c. va avé a cede $\frac{1}{2}$ din beneficiulu, familiei neuitatului invetiatoriu decesu Petru Serc'a, in ténorea §-lui 74 a Regul. congressualu ex. 1878.

Din'a celebrarei actului electoralu se va stabili successive.

Pentru aspirantele invetiátore, in cele ale insinuatiunii supliceloru loru, exista indigitatiuni in deja aparatulu concursu; ér aspirantii, cari vor reflectá la scól'a de baeti, vor avé a instruí suplicele conform legei fund. a Bisericei nóstre, a legei Tieri si-a praxeii Diecesei, notorice din fói'a ei oficiala. Suplicele intitulate comitetului, sunt a se adressá M. On. Inspectoratu cercualu in Baraczház (Temesmegye.)

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU MUNTEANU, m. p.
Inspectoru de scóle

—□—

In alumneulu fundatiunei „Zsiga“-iane din Oradea-mare se primescu gratuitu pe anulu scol. 1887/8 inca trei elevi romani greco-orientali si studenti de gimnasiu, scólele reale séu la academi'a de drepturi din locu.

Recursele adjustate cu:

Testimoniu scolasticu, Atestatu de seracia si Certificatu medicalu despre vaccinare si starea sanitara, sunt a se adressá catra Senatulu subsemnatu si pana la **29. Iuliu calend. v. (10 Augustu c. nou) a. c.**, a-se tramite la adres'a „Veneratului Consistoriu gr. or. rom. in Oradea-mare — N.-Várad, — uri utca 401 sz.“

Oradea-mare, 17/29. Iuniu 1887.

Senatulu fundatiunei „Zsiga“-iane din Oradea-mare.

—□—

Comitetulu parochialu din Dieci, prin decisulu seu din 24. Iuniu v. a. c. publica concursu pe statiunea invetiatorésca din Dieci, inspectoratulu Iosasielu, protopresviteratulu Buteni; pe langa urmatórele emoluminte:

1) In bani gat'a 180 fl. v. a.; 2) In bucate grâu 8 cubule, cucuruзу 6 cubule; 3) Lemne pentru scóla si invetiatoriu 12 stingeni; 4) Fenu 200 portiuni, séu 20 maji vechi; 5) Spese conferentiale 5 fl. v. a.; 6) Spese scripturistice 5 fl. v. a.; 7) Dela liturgii pentru vii si morti 20 cr.; 8) Cuartiru, grajdii pentru vite, si gradina corespunzátore.

Afara de aceste emoluminte, daca alesulu invetiatoriu va aretá in viitoriu progresu in invetiatura cu pruncii scolari, — comitetulu parochialu se deobliga a-i ameliorá salariulu dupa meritu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, snnt avisati, recoursele sale provideute cu: 1) Testimoniu despre absolvarea sciintieloru pedagogice, 2) Testimoniu de cualifica-

tiune, 3) Testimoniu de limb'a magiara in intielesulu art. 6. a legii din an. 1879. 4) Atestatu de botezu, 5) Certificatu de moralitate si conduita de pana acum.

Preferiti vor fi, cari posiedu limb'a magiara. Tenerii absoluti preparandi cu testimoniu bunu, inca sunt admisi la alegere, cu acelu deobligamentu, cá in viitoriu se vor supune celoralalte esamene prescise de lege.

Deci competitorii la acestu postu sunt poffiti a-se presentá inainte de alegere la st'a biserica, spre a-se face cunoscuti poporului.

Recursele, adresate comitetului parochialu din Dieci, — se-le trimita subscrisului inspectoru scol. cercualu per Al-Csill in Diecs, pana la **20. Iuliu (1. Augustu) a. c.**, in carea di se va tienea alegerea.

Dieci, 24. Iuniu v. 1887.

Din siedinti'a comitetului parochialu:

Georgiu Lups'a, m. p.

preotu presiedintele com. par. inspectoru scol. cercualu.

—□—

Pre bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu din 21. Maiu 1887. Nr. 1734 si 1754, prin acést'a se escrie concursu pre parochi'a vacanta din **Ghirocu**, carea este de clas'a II (dóu'a), cu terminu de alegere pre **2/14. Augustu a. c.**

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia sunt:

a) Un'a sessie de pamentu aratoriu de 30 jugere; b) Birulu si stol'a usuata pana aci in comuna dela 167 case; cari laolalta dau venitulu anualu siguru de 600 fl. v. a.

Competentii au a-se presentá in biserica din Ghirocu, spre a-si aretá desteritatea in cantari si oratori'a bisericesca, si a-si substerne recoursele instruate conform Statului organicu si Regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu din Ghirocu, Reverendissimului Domnu Meletiu Dreghiciu, protopresviteru in Timisiór'a, celu multu pana in 30. Iuliu a. c.

In fine se anotáza cá preotii séu teologii competenti, cu clasificatiune de clas'a I., vor fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: MELETIU DREGHICIU, m. p.
protopresviterulu Timisiorii.

—□—

Pentru deplinirea postului de capelanu temporalu, sistemisatu prin decisulu Ven. Consistoriu din 21. Maiu a. c. Nr. 1717, pre langa parochi'a de prim'a classa a parochului si asesóruului consistorialu Ioan Damsi'a din **Seceani**, protopresviteratulu Timisiorii, prin acést'a se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **9/21. Augustu an. curentu.**

Emolumintele sunt: jumetate din tóte venitele parochiale.

Dela recurrenti se recere cualificatiune pentru parochiile de class'a prima. Se mai recere ca sè se presenteze in biserica din Seceani, spre a-si arata desteritatea lor in cantari si oratori'a bisericesca.

In fine recurrentii au a-si substerne recoursele lor, adresate Comitetului par. din Seceani, Reverendissimului Domnu Meletiu Dreghiciu Ppresviteru in Timisiór'a, pana in 6/18. Augustu. a. c.

Seceani, 21. Iuniu 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: MELETIU DREGHICIU, m. p.
protopresviterulu Timisiorii.

—□—

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu diecesanu dto **23. Maiu a. c. Nr. 1527.**, se publica concursu

de nou pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scól'a a II-a de nou infiintata in **Zarandu**, (inspectoratulul Siepreusului, Comitatulu Aradului, protopopiatulu Borosineului) cu terminu de alegere pe **20. Iuliu st. v.**

Emolumintele sunt: 1) In bani gat'a 300 fl. 2) siese orgii lemne. 3) Cuartiru esarendatu de comun'a bisericesca. 4) Dela inmormentari din un'a parochia stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se documenteze, ca posedu testimoniu de preparandia, de cualificatiune, de limb'a magiara si de portarea loru morala de pana acum.

Recursele astfelii instruite si adresate comitetului parochialu din **Zarandu**, sunt a-se trimite subscriului inspectoru in **Miske**, u. p. **Nagy-Zerénd** pana in **16. Iuliu**, avendu recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a-se presentá la sant'a biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cântu si tipicu.

Misc'a (**Miske**) **21. 21. Iuniu 1887. st. v.**

Ioanu Avramu, m. p.
parochu si inspect. scl.

—□—

In urmare ordinatiunei Venerabilului Consistoriu diocesanu dto **23. Maiu a. c. Nr. 1608.** prin acést'a se scrie concursu pentru deplinirea statiunei invetiatoresci dela scól'a a II-a devenita vacanta din **Somoschesiu**, (inspectoratulul Siepreusului, Comitatulu Aradului, protopopiatulu Borosineului) cu terminu de alegere pe **26. Iuliu a. c. st. vechiu.**

Emolumintele sunt: 1) In bani gat'a 240 fl. 2) Pentru conferintia 10 fl. 3) Scripturistica dupa necesitate. 4) 12 orgii de lemne. 5) Cuartiru naturalu cu gradina de legumi. 6) Dela inmormentari unde va fi pofitu stolele indatinate.

Aspirantii la acestu postu, sunt avisati, recursele loru prevediute cu tóte documintele prescise, si cu decretulu despre depunerea examenului din limb'a magiara — adresate comitetului parochialu din **Somoschesiu**, a le trimite subscriului inclusive pana la **23. Iuliu a. c. st. v.** in **Miske** u. p. **Nagy-Zerénd**, éra sub durat'a concursului sè se prezenteze in cutare di de serbatóre la biserica, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Misc'a (**Miske**) **21. Iuniu 1887. st. v.**

Ioanu Avramu, m. p.
parochu si inspect. scl.

—□—

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu din **9. Aprilie a. c. Nr. 1385**, se publica concursu pe statiunea invetiatorésca din **Cutin'a**, protopresviteratulul **Belintiu**, inspectoratulul **Leocusesciu**, cu urmatórea dotatiune: 1) in bani gat'a 100 fl. 2) pentru elisa, lumini si sare 55 fl. 3) 8 orgii lemne din care are a-se incaldi si scól'a, 4) 39 meti bucate in bómbe, 2 partii cucuzu si 1 grâu, 5) pentru conferintia 10 fl. 6) scripturistica 5 fl. 7) 3 jugere pamentu, parte aratoriu si parte fonatiu; cortelu liberu si gradina de legumi de 400□.

Doritorii de a cuprinde acést'a statiune pe langa representarea in vre-o Dumineca, in biserica de acolo, au a-si substerne recursele in 2 esemplare, pana in **23. Augustu a. c. n.** per **Lugos**, post'a ultima **Balincz** subscriului inspectoru de scóle, — in carea di va fi si alegerea. **Leocusesciu**, in **14. Iuniu 1887.**

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **ADAM ROS'A, m. p. inspectoru scol.**

—□—

Devenindu postulu invetiatorescu din comun'a **Chesintiu**, dela clas'a a II-a vacantu prin mórtea fostului invetiatoriu **Nicolau Teodorescu**, se escrie concursu pana in **20. Iuliu a. c. st. vechiu** in carea di va fi si alegerea.

Emolumente anuale sunt:

1) Cortelu liberu cu gradina de 600 stangeni pentru legumi, 2) in bani gat'a 176 fl. 80 cr. v. 3) pentru conferintia 10 fl. v. a. 4) pentru pausialu 5 fl. v. a. 5) 60 meti de grâu, 6) 14 stangeni lemne din cari se vá incaldi si scóla, 7) 4 jugere de pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se-si trimita recursele ajustate conform presciseloru „Statutulu organicu“ adresate Comitetului parochialu **Dlui inspectoru Iosifu Gradinariu** in **Seceani** u. p. **Vinga**, pana in presér'a alegerii avend de a-se presentá intr'o Dumineca ori serbatóre la sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si in tipicu.

Chesintiu, in **23. Iuniu 1887.**

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOSIF GRADINARIU, m. p. inspectoru de scóle.**

—□—

Pentru deplinirea vacantei statiuni invetiatoresci din **Corbesci**, se escrie concursu cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele sunt:

1) Salariu in bani 110 fl. 2) in naturalie 6 cubule grâu, 6 cubule cucurnzu; 12 orgii de lemne, din care e a-se incaldi si localitatea de invetiamentu; — pentru fênu 24 fl. 3) cortelu liberu si gradina de legume.

Cei cari dorescu se ocupe acést'a statiune, au se-si adreseze recursele loru comitetului parochialu din **Corbesci**, si se le trimita subscriului protopopu in **M.-Radna** — pana la supranumitulul terminu.

Corbesci, **17. Iuniu 1887.**

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **VASILE BELESIU, m. p. protopopu in M.-Radna.**

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Jac'a (Zsáka)**, inspectoratulul **Oradii-mari**, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe Dumineca in **19/31. Iuliu a. c.**

Emolumintele: 100 fl. in bani numerari; 16 cubule si dóte mesure grâu de pâne; — banii si grâulu se solvescu respective mesura anticipativu in rate treilunare; — $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu aretoriu dimpreuna cu dreptulu ee pasionatu, — pentru lucrarea pamentului comun'a bisericesca solvescu invetiatoriuului 15 fl.; — stótele: dela mortu mare 1 fl., dela mortu micu 50 cr., dela cununii 90 cr.; — pentru conferintiele invetiatoresci are dela comun'a bisericesca trasura in natura si 60 cr. la di; cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recursele ajustate conform presciseloru statutulu organicu si §-lui 6. art. XVIII din 1879, — adresate comitetului parochialu, — sè se tramita subscriului in **Zsáka** u. p. **Furta**, pana inclusive **16/28. Iuliu a. c.** avendu recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **TOM'A PACALA, m. p. protopresviteru inspectoru de scóle.**

—□—